Корпус на мира
България

Бюлетин за
предаване на опит

ПРОГРАМА ОБРАЗОВАНИЕ НА КОРПУС НА МИРА В БЪЛГАРИЯ

Не принуждавайте децата да учат, а ги насочете и им покажете как да се учат чрез това, което забавлява съзнанието им, за да можете да откриеш по-лесно уникалния гений във всяко от тях.

Платон

Вече повече от 20 години Корпус на мира работи в сферата на българското образование.

Програма "Образование" започва дейността си през 1991 г., когато първата група от 26 доброволци пристига в страната ни, за да преподава английски език в средни и висши учебни заведения. Програмата работи въз основа на споразумение между българското Министерство на образованието, младежта и науката и Корпус на мира на САЩ. Оттогава 592 доброволци-учители по английски език са преподавали в над 500 български училища.

Всички доброволци, служили като учители през тези години, вложиха сърцата си, за да изградят една нова, ефективна и различна перспектива в преподаването на английски език в класните стаи. Те инвестираха много енергия, ентусиазъм и знания в създаването на различни учебни помагала, които да допълват учебниците, които в момента се използват в училищата ни. Много от тези материали бяха създадени съвместно с българските им колеги. Събраните материали и предложените дейности са широко приложими в класните стаи и се оказаха чудесен начин да подобрят представянето на учениците и да улеснят работата на учителите.

Напоследък учителите и учениците се чувстват затрупани от обема на академично съдържание, което не оставя достатъчно време за упражнения и практически задачи. Доброволците от Програма Образование успяха да се интегрират добре в образователната система, за да могат да предложат нови техники и методи на преподаване в клас, създавайки една позитивно настроена, приятелска и пълноценна учебна среда в класните стаи. В такава среда, учителите осъзнават важната роля на творческия подход и насърчават учениците да разглеждат нови идеи, да се противопоставят на традиционните концепции, да разрешават сложни проблеми и сами да създават знанието си, вместо механично да го запаметяват. Доброволците успяха по един много естествен начин да внесат развлечение в класните стаи, без да пренебрегват материала в учебниците.

Учителите обикновено се срещат с много различни ученици всеки ден. Учениците влизат в класните стаи с различен опит и умения. Те идват от различни културни и икономически среди. Учат по различен начин. Някои от тях имат специални нужди. Доброволците, идващи от по-различна образователна система, в която всички тези неща се взимат под внимание, вкараха нови методи, докато преподаваха в български класни стаи.

В този брой на Бюлетина за предаване на опит на Корпус на мира споделяме нашите добри практики и представяме помощни материали, създадени от доброволците от програма Образование.

Дора Трифонова – и.д. Директор Програми и обучение

В БРОЯ:

Пилотни семинарии на Корпус на мира 2
Материали в помощ на учителя.....2-3
Оценка на въздействието.....4
Пътуване в бъдещето.....5-8
Други ресурси.....9
Обяви.....10

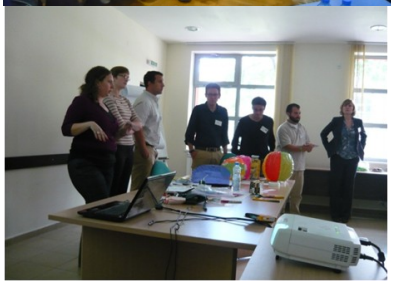

Участници и фасилитатори на обученията

ПИЛОТНИ СЕМИНАРА НА КОРПУС НА МИРА

Материали в помощ на учителя и Лагер в кутия бяха представени на 57 български учители по време на два двудневни семинара – в София (29–30.05.2012) и във Велико Търново (4–5.06.2012). Сесиите бяха фасилитирани от 6 доброволци.

Основните цели на семинара бяха:

- представяне на Материали в помощ на учителя и Лагер в кутия на мотивирани и квалифицирани български професионалисти, които имат намерение да ги приложат в работата си във и извън класните стаи;
- апробиране на плановете за бъдещи тренировъчни сесии;
- събиране на мнения и предложения от участниците за подобряване на материалите.

Програмата на семинарите беше направена така, че да позволи на участниците не само да се запознаят с идеите и да разгледат материалите, но и да ги изпробват сами, работейки в малки групи.

Първият ден фокусът беше върху Материали в помощ на учителя. На участниците бяха дадени конкретни примери относно това как представените техники за обучение могат да влязат в класните стаи. Те също така участваха в учебни дейности, които илюстрираха представените идеи.

Помолихме участниците да попълнят изчерпателна анкета, с която не само да оценят презентациите и материалите, но и да дадат конкретни предложения за това как те могат да бъдат подобрени, за да са по-приложими в българска среда.

Общата оценка за двата семинара е 4,9 от максимално 5 (4,86 за първият семинар в София и 4,95 за втория семинар във Велико Търново).

ОТ ЕМИ ХЕПЪР

Работата в сферата на образованието не изисква от нас да преоткриваме колелото. Безброй учители са създавали, променяли и подобрявали дейности и методи на обучение. Има голямо количество източници, които днешните учители биха могли да адаптират и приложат.

Надявам се тази книга да осигури една добра основа, която да помогне на българските учители да обогатят собствените си методи. Проблемите, с които съм се сблъсквала по време на практиката ми като учител в Америка и в България си приличат. Включените материали са практики, които аз лично намирам за полезни и съм прилагала успешно както тук, така и у дома. В преподаването няма правилен и грешен начин, тъй като всеки клас е различен. Важно е да адаптирате предложените идеи така, че да работят за вас и вашите ученици.

МАТЕРИАЛИ В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ

Какво представляват Материали в помощ на учителя?

Материалите в помощ на учителя са въведение към методологията, теорията и стратегиите за работа в днешните класни стаи. Те са лесно приложими за всеки учебен предмет, независимо от възрастта и академичното ниво на учениците. Прости, но ефективни са методите, предложени за работа с клас от ученици на различно ниво, за които езикът на преподаване не е роден, или със специални нужди. Представената информация ще помогне на учителите да създадат по-добра учебна програма, която позволява изграждането на по-отворена и продуктивна работна среда.

Какви са целите?

- Въведение в методите и теориите на модерното образование
- Интерактивни уроци—ползата от използването на игри и други интерактивни методи
- Представяне на информацията по възможно най-лесен и практичен начин
- Поставяне на основи, върху които преподавателите да надграждат

Какви проблеми се разглеждат?

- Клас от ученици на различно академично ниво
- Ученици със специални нужди
- Ученици-билингви
- Дисциплина и мотивация

Илюстрация на теорията за множествените интелигентности на Гарднър

МАТЕРИАЛИ В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ*

Представени теории

- Таксономията на Блум
- Множествените интелигентности на Гарднър

Практическо приложение на теорията

- Диференцирано обучение
- Адаптиране на материалите
- Нагледни и графични помагала
- Работа по групи

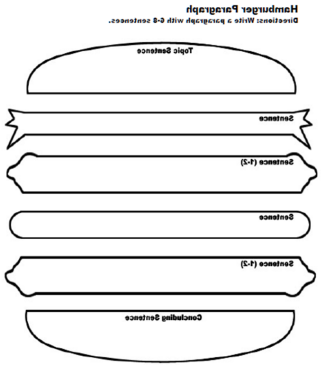

Образователни дейности

- Настолни игри
- Бинго
- Игри с плажна топка
- Стена от думи
- Картички и картинки
- Сглобяване на изречения

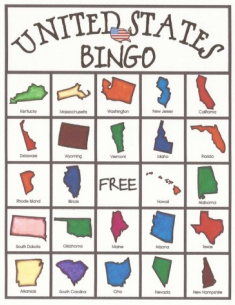

** Наръчникът Материали в помощ на учителя ще бъде публикуван в един от бъдещите броеве на сп. «Чуждоезиково обучение».*

МНЕНИЯ НА УЧАСТНИЦИ В СЕМИНАРА

За първи път участвам в семинар, който показва цялата теория на практика. Това е много полезен семинар както за хората в сферата на образованието, така и на тези в сферата на неформалното образование и НПО.

Полезен, конкретен, близък до конкретната ни работа. Ценни идеи, които всеки работещ може да прилага в училище.

Научих много, забавлявах се, запознах се с много интересни хора, срещнах много доброжелателство, позитивизъм и сходен на моя ентусиазъм, което ме окуражава и мотивира да продължа да работя.

Срещата протече при добро балансиране на програмата между работни сесии, игри и възможност за разговори между участниците.

Смятам, че ще е добра идея, ако по някакъв начин този семинар се разпространи чрез повече училища и преподаватели в България. Това ще е добро начало българското училище да излезе от "рамките" ида започне за си помага с методите на неформалното образование.. Ще е добре този семинар да се разшири и да служи като обучени на преподаватели от училище.

За да има устойчивост на семинара, необходимо е да се продължи комуникацията и «като пилотен проект» да се предложи втори семинар след известен период или в електронен вид всеки участник да представи «ползата» от семинара.

Бих искала да получавам и след семинара актуална информация за подобни обучения, както и други материали за интерактивно обучение.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА И РЕГИОНАЛНИ ИНСПЕКТОРАТИ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО

Ние посрещаме доброволците от името на българското правителство, координираме задачите им и даваме информация на Корпуса на мира.

Доброволците осигуряват това, от което българските учители имат най-голяма нужда – обучения: обучения за придобиване на граждански умения и на умения за работа по проекти.

Цялата училищна общност се променя, доброволецът и училищният персонал се учат едни от други.

Доброволците са разпределени в региони, където децата нямат контакти с хора, за които английския е роден език.

Невероятни са, но проблемът е, че има много повече училища, нуждаещи се от доброволци, отколкото налични доброволци.

Това е един много стойностен проект. Изиграва ролята на мост между различните култури.

Мисля, че Корпус на мира се нуждае от повече популяризиране. Общностите и институциите, които работят с доброволци, знаят за него, но обикновените хора могат да бъдат по-информирани.

СТАТИСТИКА

Процент от интервюираните, които смятат, че програма Образование е отговорила на нуждите в следните области:

- 100% - Мобилизация на местни и външни ресурси
- 80% - Високо ниво но английски език сред учениците

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО (2009)

Цели на проучването за оценка на въздействието

През 2008 Корпус на мира започва серия проучвания с цел да установи въздействието от службата на доброволците в различни страни. България е избрана за една от първите държави, в които да се проведе проучването.

Целта е да се оцени въздействието от дейността на доброволците от програма Образование, служили през периода 2004–2009, във връзка с първите две цели на Корпус на мира:

Цел 1 – Да помага на страните-домакини, като им осигурява обучени доброволци
Цел 2 – Да помага на народите по света да опознаят американския народ

Дати и участници в проучването

Проучването е извършено от Synovate България в периода юли–август 2009.

Проведени са 98 интервюта с бенефициенти (ученици, директори и учители), сътрудници, представители на Министерство на образованието, младежта и науката и Регионален инспекторат по образованието, приемни семейства и учители и директори от училища, кандидатствали за доброволец.

Предмет на проучването

- Получи ли се обмен на умения и изграждане на капацитет?
- Какви умения бяха придобити от конкретни индивиди и от общността като цяло?
- Прилагат ли се придобитите умения и след края на проекта?
- Колко са удовлетворени местните партньори от съвместната дейност?
- Какво са знаели българите за американците преди началото на програмата?
- Промени ли се мнението на българите за американците след общуването с доброволци?

Градове в България, в които е продевено проучването

ПЪТУВАНЕ В БЪДЕЩЕТО*

– *Василена*? – Пътува, госпожо! – *Джунайт? Той не пътува, нали?* – Не, живее тук. Трябваше вече да е пристигнал.

С 10-ти А клас изпълнявахме този малък ритуал всеки път, когато трябваше да записвам отсъстващите, всеки ден от първите ми три месеца като учител по английски в Гимназия "Цар Симеон".

– *Иванка*? – Пътува! – *Кристина*? – Пътува! – *Людмила*? – Пътува!

Часовете по английски с г-ца Дън най-често се падат първи или последни часове за деня. Записването на отсъстващите не е обичайното елементарно „тук" или „отсъства," а съдържа проверка на това кой е в час, кой пропуска нарочно и кой не е тук, защото е в автобуса, който пътува от тук до някое от близките села. „Пътуващите" ученици разчитат на градския транспорт, за да стигнат до училище. Субсидиите покриват половината от цената на билета, а за другата половина трябва да плащат сами. Дори и отговорните за разписанието на автобусите да знаят, че голяма част от клиентите им са ученици в гимназията, които трябва да са в час между 7:30 сутринта и 2:00 следобед, това изглежда не ги интересува. Автобусите пристигат около осем всяка сутрин и тръгват обратно малко след един. Може би около една трета от учениците пропускат първите и/или последните си часове всеки ден. Тези ученици очевидно нямат друг избор, освен да пропускат часове, но същевременно не могат да носят извинителна бележка за това всеки ден от учебната година. Учителите знаят кои са тези ученици и са инструктирани да не ги записват като отсъстващи, а да продължават, все едно те са в час всеки път.

– Кога ще се реши този проблем? – беше наивният въпрос, който зададох в учителската стая през първата си седмица. Несъмнено, мислех си, можехме да разговаряме с някого, за да се нагодят разписанията на автобусите. От всички страни се поклатиха глави и се чу цъкане с език. Разписанието не можело да се промени. – Да не се опитвате да ми кажете, че имате намерение да оставите голяма част от учениците да пропускат часове всеки ден? Че дори няма да ми помогнете да се опитам да го променя?

– Българска работа – беше единодушният отговор. Самите българи използват този израз за всичко калпаво или неработещо. Не влагат в него нито срам, нито гордост. "Българска работа" изглежда означава, че нищо не работи както трябва и никой не е виновен, освен трагикомичната съдба на цялата държава, съдба, която се приближава все повече до комичното всеки път, когато някой има самодоволното намерение да я промени.

Както се връщах от пазара с торби, пълни с органична храна, която би ми излязла солено, ако я бях купила от специализиран магазин в Америка, видях нещо, което ме накара да осъзная, че всъщност не съм имала и представа колко дълбоко е вкоренена "повредата", която не позволява на учениците ми да идват на училище навреме. Пред общината бяха паркирани голям брой лъскави жълти автобуси. Какво ли правеха там? За кого бяха?

Всеки път, когато минавах покрай общината, автобусите бяха на същото място, сякаш непомръднати. Със сигурност можехме да наемем няколко от тях, за да превозват учениците. Все някой в общината щеше да се смили над изпадналата ни малка професионална гимназия, а тъй като директорът ни вече имаше няколко спонсори, щеше да е просто въпрос на това да убедим някой от тях да спонсорира автобусите ни, за да можем да плащаме за гориво и шофьори. Споделих това гениално предложение с добрата ми приятелка и колежка Наталия на по чашка ракия със салата.

– Няма как да стане – обясни тя. Някой от общината не се разбирал с някой от

* Есето печели първо място в състезание за есе на тема "Бариери пред развитието" 2011 г.

СЪТРУДНИЦИ

Беше много полезно за всички. Учителите подобриха английския си, учениците разговарят много по-свободно, аз също получих много от контактите се с доброволеца.

Всеки път, когато имам възможност, след като покрия задължителния материал, използвам методите, които са научила от доброволеца, за да направя урока по-интересен и забавен за учениците.

Учениците са по-мотивирани да учат, защото доброволците внасят разнообразие и новаторски подход.

За учениците е много полезно да имат учител-носител на езика, който преподава съвместно с основния им учител.

Ефективността на програмата зависи от много неща – не само от доброволеца, но и от българските партньори и тяхната готовност да приемат нови практики.

Хубаво е да има доброволци в училище—те са като огледало, дават ни нова гледна точка, което е много полезно. Те са катализатори на промяната.

Аз също започнах да полагам доброволен труд.

СТАТИСТИКА

- 90% от сътрудниците използват наученото в работата си ежедневно или всяка седмица.
- 76% от сътрудниците са изключително удовлетворени от положителните резултати от работата си с доброволците.
- 74% от сътрудниците отчитат, че 75–100% от резултатите от проекта са устойчиви.

УЧИТЕЛИ И ДИРЕКТОРИ

Въпреки че основата задача на доброволците е да преподават английски, нашата доброволка направи много повече—тя промени живота ни.

Станах по-креативна, запознах да работя по много проекти и инициативи в общността.

Станах по-търпелива и прозорлива, започнах да се опитвам да разбирам различните гледни точки и да ги уважавам.

Доброволците са като слънчев лъч за нас, те са позитивни и ни дават свежи идеи с различния си начин на мислене и поведение.

Желанието на доброволеца да прави добри дела в съчетание с мотивацията на учителите и на директора добринеса за успеха на сътрудничеството ни. Ентусиазмът на учениците и позитивизмът на общността също ни помогнаха.

Аз съм много доволна, тъй като подобрих нивото на английския се, което ще ми помогне в бъдеще. Другите учители също усвоиха нови методи на преподаване благодарение на доброволеца.

Това е много добър начин за подпомагане на българските училища. Учениците, учителите и местните хора се запознават с друг стил на работа и друга култура.

СТАТИСТИКА

- 96% от учителите и директорите биха искали да работят пак с доброволец.
- 82% от учителите и директорите са много доволни от резултатите от работата на доброволеца.
- 73% от учителите и директорите отчитат, че 75 –100% от резултатите от проекта са устойчиви.

ПЪТУВАНЕ В БЪДЕЩЕТО

училището. Нещо свързано с лошо административно управление и пари...

Сякаш решението беше на сантиметри от мен, но от него ме делеше неразбиваема бариера. Всички материални предпоставки, необходими, за да караме децата на училище, вече бяха налице. Имаме училище, имаме учители, имаме прилични пътища, имаме празни автобуси, имаме хора, готови да ги управляват, и гориво, с което да ги зареждаме. Напасването на тези отделни части, обаче, беше съвсем друга история. Убеждавах се отново и отново, че няма как да проработи.

Някои от учениците успяват да присъстват само на сутрешните ми часове, други само на следобедните. Организирането на консултации и допълнителни упражнения след училище може да помогне на мотивираните ми ученици, които живеят наблизо, но няма да разреши проблема с наваксването на „пътуващите" ученици, тъй като те не могат да останат до края на занятията, какво остава за по-късно...

Засега си представете, че сте на петнадесет. Живеете в село, където няма гимназия, и трябва да пътувате по цял час всяка сутрин до най-близкото градче. Автобусът ви оставя цял час след началото на учебния ден, а през последния час имате време само колкото да помолите учителя да изтичате да си хванете автобуса за връщане. Родителите ви или баба ви и дядо ви ви дават някакви пари всяка седмица, колкото да можете да си платите пътуванията с автобуса, но вероятно не могат да си позволят да пътуват дотам сами, за да се уверят дали наистина ходите на училище. Знаете, че учителите ще свият рамене и ще ви пишат най-ниската възможна оценка, с която няма да ви оставят на поправка, тъй като отсъствията ви, изглежда, не зависят нито от вас, нито от който и да било друг. Независимо дали присъствате или не, повечето учители смятат, че и без това не сте способни да научите кой знае колко. Може би заради етноса ви или заради прашното малко селце, от което идвате всеки ден.

Размишлявайки над това, се възхищавам на пътуващите деца, че изобщо си правят труда да идват. И още повече се чувствам задължена да се боря за тях, да им покажа (на тях, както и на колегите ми), че не съм ги забравила. Но как да се реши проблемът, след като децата живеят разпръснати във всички краища на района, а автобусите пред общината отказват да помръднат?

Десислав, на 16 години, е един такъв ученик. Висок като върлина и с огромни тъмни очи, той е самата готовност. Труди се неуморно над хартиените паяжини за тържеството по случай деня на Вси Светии и обича да ме рисува на дъската. В час е готов на всичко, освен да чете на глас и да издаде неубедителния си английски пред шумните гражданчета на първия ред. Деско, както го нарича семейството му, е умен и жаден за знания, но заради пътуването изпуска половината ни часове по английски. Как да му помогна да не изостава?

– Кой обича да чете романи? – попитах класа един ден. Няколко души вяло вдигнаха ръце. – Кой обича да чете поезия? – очаквах празни физиономии и

Тъжни празни автобуси

Лазирки и бабата на Дисислав

ПЪТУВАНЕ В БЪДЕЩЕТО

звукът от щурците, типичната реакция в класните стаи на американските гимназии при същия въпрос. Но, изненадващо за мен, се вдигнаха ръце.

– Христо Ботев! – извика някой. Колко жалко, че сред нашите герои от американската революция няма прочути поети.

За завършек на урока за книгите, помолих всеки от учениците да донесе по една книга за следващия ни час. Не беше нужно книгата да е на английски, но трябваше да е от библиотека, и всеки трябваше да ми разкаже на английски каква е книгата, дали е по истински събития, фантастична, поезия и т.н. Беше лесна задача, която всеки може да изпълни, независимо на какво ниво е по английски, освен това им даваше шанс да влязат в някоя от жестоко пренебрегваните библиотеки в района. Деско не можеше да присъства, когато представяха книгите в час, но ме намери по коридорите, за да ми покаже книгата си. Тъй като бързах и мислех за куп неща, хвърлих на книгата само бърз поглед и му благодарих, без да се спирам.

Но госпожо, има още нещо – каза той и ме спря. – Жената в библиотеката иска да се запознае с вас. Попита ме за какво ми е книгата и аз й разказах за вас. Тя ви кани на празник в нашето село.

Село Житница има население от около хиляда души. Осемдесет процента са роми, а останалите, освен две турски семейства и двойка британци, са българи. Там живее Бистра, македонка, омъжена за българин, която се преместила тук преди две години от Варна, за да води по-спокоен живот. Бързо се сприятелила с Маруся, ромка, която е прекарала тук целия си живот, и двете заедно имат големи планове за Житница. Маруся е тази, която попитала за мен в библиотеката, а Бистра успя да намери кола, с която да ме вземат и докарат до Житница в деня, когато празнуват Бабин ден. Докато се радваха на съвсем аматьорските ми умения в играенето на хоро и щедро ме черпеха с големи количества храна и напитки, двете ми разказаха за амбициите си относно селото. Искаха да се учи английски през лятото. Междувременно, извън ресторанта, въодушевени деца ме гледаха през прозорците. Искаха да организират концерти, за да покажат колко се гордеят с традиционната музиката на Житница. Искаха да знаят всичко за Корпуса на мира и за това какво се изисква, за да дойде доброволец и при тях.

– Преди години центърът на селото беше пълен с най-красивите рози. – Маруся се загледа в прашното пространство пред ресторанта, сякаш още можеше да види розите.

– Тук всички живеем заедно – добави Бистра – македонка с роми и българи. Ядем заедно, танцуваме заедно – каза тя, и с жест показа ликуващите лица около нашата маса и жените, които играеха хоро около нея.

Онзи следобед срещнах родителите на повече мои ученици, отколкото през целия първи срок. Деско заедно с малката си сестра и няколко от съучениците й ме разведоха из селото. Докато вървяхме, момичетата ме разпитваха за полезни думи.

Моруся и децата от Житница

Завършване на детската градина

ПРИЕМНИ СЕМЕЙСТВА

Исках децата ми да се запознаят с тази култура и начин на живот, аз исках да практикувам езика; беше много интересно за цялото семейство.

Той беше като мой син, аз го възприемам като мое дете, въпреки че мина много време.

Той правеше всичко, което правеха синовете ми—участваше в ремонта, цепеше дърва, помагаше със зимнината.

През цялото време сравнявахме България и Америка.

Разказваше ни смешни истории и по време на вечеря повече се смеехме, вместо да ядем.

Започнах да говоря английки много по-добре. Научих много вицове, как да кандидатствам в американски университет. Той ме окуражи да уча и да се развивам.

Бих участвал пак в такъв проект – животът в България не е лесен и е добре да има позитивни хора около нас.

Аз съм омагьосан от тези хора—след като ги срещнах, възприемам света по друг начин.

Беше голямо удоволствие да посрещнем доброволец в дома си. Още си пишем, говорим по телефона по празниците.

СТАТИСТИКА

Когато бяха попитани какво са научили от общуването си с доброволците, членовете на приемните семейства споменаваха най-вече нещата от ежедневието:

- 100% – ежедневие, храна, празници
- 80% – традиции, английски
- 60% – разнообразие

КАКВИ СА АМЕРИКАНЦИТЕ

Те са толкова активни, пълни с идеи, винади готови за работа, винаги в добро настроение.

Отговорни, прилежни, упорити в работа си, учтиви и почтени.

Те са различни от това, което си представях: имат собствена индивидуалност и приличат повече на нас. Не са фокусирани само на парите.

Харесвам ги, те са толкова позитивни, приятелски настроени и винаги усмихнати.

За мен престоят на доброволците в селото е чудесна възможност да се запозная с друг начин на живот и различен светоглед.

Те са чудесни хора: отговорни, дисциплинирани, съвестни. Обаче са доста небрежни в начина си на обличане.

СТАТИСТИКА

75% от интервюираните имат положително мнание за американците след като са работили с тях .

Преди работата си с доброволец, те смятат американците за:

- Позитивни: дружелюбни, непредубедени, работливи, позитивни, толерантни, богати
- Негативни: студени, ограничени, работохолици

След работата с американец мненията се променят:

- Позитивни: дружелюбни, работливи, услужливи, образовани, отговорни, старателни
- Негативни: небрежни към външния си вид, инати, без познания за света

ПЪТУВАНЕ В БЪДЕЩЕТО

– Как е “крава” на английски? Как е “бълха” на английски? Как е “пиле” на английски? – Поглеждах към Деско за отговор и допълвах само думите, които не знае. В джоба му дрънкаха ключовете за селото: училището, църквата, центъра. Деско се гордееше със своето село, показа ми мандрата и съжаляваше за окаяното състояние на стадиона. По-малките деца му се възхищаваха, а възрастните му се доверяваха. В училище седеше мълчаливо на задните редове, но тук в Житница се открояваше като бъдещ лидер. Последната спирка беше читалището. Деско отключи залата и ни заведе на тясната сцена.

– През зимата тук е твърде студено, – той посочи прозорците, някои от които бяха счупени, други липсваха и бяха покрити с пластмаса – но през лятото има представления. – Каза ми, че е конферансие на тези представления. Над залата имаше малка стаичка с архиви. Площадът изглеждаше по-модерен на черно-белите снимки от преди 40 години, отколкото днес.

– Вижте колко красиво е било. – въздъхна той, повтаряйки думите на Маруся за розите.

Преди години, когато са били направени тези снимки, на ученици като Десислав не им се е налагало да пътуват до друго селище, за да учат. Житница, както и много други български села, била два пъти по-голяма. На много малко хора им се позволявало да се преместят в градовете и почти никой не успявал да избяга в Западна Европа, където много българи работят днес, изхранвайки цели семейства с европейските заплати, които получават като берат портокали или сервират. При изпразването на малките села, гимназиите биват затворени първи. В някои села има толкова малко млади хора, че затварят всички училища. Начинът, по който селцето бързо беше потънало в безнадеждност, ми напомняше на хората, които твърдяха, че проблемът с автобусите не може да се реши. И все пак, хора като Маруся, Бистра и Десислав бяха оптимистични и се гордееха със своята малка общност. Дори бяха оставили настрана често срещаните междуетнически неразбирателства и работеха заедно за едно по-добро бъдеще за селото и страната си.

Две седмици по-късно, безстрашните ми ученици от селата ме посрещнаха весело на автобусната спирка. Тъй като в този ден нямах седми час, отивах отново в Житница. Новината се беше разпространили като горски пожар.

– Г-ца Дън отива в Житница? – Другата седмица трябва да дойдете в Манастир! – Не, в Тутраканци! – В Манастир са цъфнали минзухарите! – Стефан, един от съучениците на Десислав, приближи длан до земята, сякаш за да покаже малките пролетни цветя. – Ще дойдете да ги видите, нали? В Манастир е много хубаво – главата му се поклати под качулката на якето.

Наредих се до учениците си, когато дойде автобусът.

– Знаете ли какъв е този автобус? – попита ме Стефан. – Чавдар! Оригинален български модел! Не бих могъл да ви кажа от кой век е, но все пак, ето го тук – няколко от учениците се засмяха и дори шофьорът се подсмихна. Думите бяха иронични, но тонът му беше горд. *Това е другият смисъл на “българска работа”,* помислих си аз. Стефан е на 16 и у дома говори турски, но има вечното българско чувство за гордост, свързано с всичко родно, важно, независимо колко дребно. Образованието му зависи от този автобус, построен през ерата на комунизма, приключила преди той да се роди, ера, чиито ръждиви останки бяха навсякъде около него. Той е един от най-добрите по английски в цялото училище.

За двадесет и четири месеца не успях да разруша всички бариери пред общността, в която живях. Но “пътуващите” ми ученици ми показаха, че човек може да ги заобиколи, да прокопае тунел под тях или да се изкатери над тях. С бъдеще в ръцете на млади хора като Стефан и Десислав, България може да бъде сигурна, че най-доброто предстои. И дори една доброволка да не може да мести автобуси, поне може да се вози в тях.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ ЗА УЧИТЕЛИТЕ ПО АНГЛИЙСКИ

КНИГА НА УЧИТЕЛЯ ПО АНГЛИЙСКИ В НАЧАЛЕН КУРС

Този наръчник е създадет от доброволци от Корпус на мира в Узбекистан, преподаватели по английски език в 1-4 клас. Уроците са предвидени за 4-годишен курс на обучение. Урочните планове следват формата 4Mat, и съдържат уводна част, представяне на новия материал, упражнение и приложение на наученото. Всеки урок е разработен с три степени на трудност.—*221 стр.*

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ ЗА ЧАСОВЕТЕ ПО АНГЛИЙСКИ

Кейтлин Мартенс—доброволка от програма Образование в Сливен—е събрали и качила в Интернет материали, които могат да бъдат използвани от учители по английски в начален курс и за начинаещи от всички възрасти. Материалите са организирани в 27 теми, вкл. азбука, животни, дрехи, цветове, държави и др. и включват тектове за четени и мини-книги, нагледни материали, работни листове, групови дейности, песни, тестове и др. Допълнителните материали могат да бъдат намерени на https://docs.google.com/folder/d/0B2b7doX2EfjkRklRVEhoYzlQY0E/edit?pli=1

ИГРИ ЗА КЛАСНАТА СТАЯ*

Оливия Смит, Брандън и Рейчъл Гилмор, Елизабет Върнън и други доброволци са събрали различни игри и интерактивни дейности в този пакет от материали за учители по английски език в начален курс или на начинаещи.

УРОЧНИ ПЛАНОВЕ ЗА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК ЗА СТУДЕНТИ

Книга с урочни планове за развиване на уменията за критично мислене на английски език за студенти. Урочните планове са създадени за университетите в Узбекистан, но са адаптирани за България. Книгата съдържа 35 урочни плана с разнообразна тематика: Въведение в географията и историята на Америка, Борбата за човешки права, Анализ на текущи събития и новини, Жаргонът във филмите, Писане на есе, Професионално развитие. —*104 стр.*

КУРСОВЕ ЗА АНГЛИЙСКИ ЗА ВЪЗРАСТНИ*

Доброволците от Корпус на мира са разработили 4 различни курса за преподаване на разговорен английски език на възрастни. Един от тях е базиран на учебника им по български език по време на предвалителното обучение на доброволците за служба в България.

КЛУБ ЗА АМЕРИКАНСКА КУЛТУРА

Доброволката Кейтлин Мартенс е разработила 27 урочни плана за клубове за американска култура в училищата. Всеки урок продължава 60 минути и темите включват: щатите в САЩ, американска история, президенти, Мартин Лутър Кинг, Майкъл Джексън, американска валута, Кока Кола, бейзбол, светът на Дисни и др. Уроците са подходящи за групи от 5 до 15 ученика от 5 до 8 клас с добро владеене на езика. За всеки урок има урочен план, презентация и допълнителни ресурси—работни листове, нагледни помагала, песни и др. Материалите могат да бъдат изтеглени от https://docs.google.com/folder/d/0B2b7doX2EfjkR3lYaVUwbjdUcnk1MVRHZFJGcDJ5UQ/edit?pli=1#

КЛУБ «ОКОЛО СВЕТА»*

Презентации, активности, списъци от думи и интересни факти за 17 държави, които могат да бъдат използвани както за извънкласни форми на работа и клубове, така и за тематични лагери.

* Електронни копия на ресурсите, които не са качени в интернет, могат да бъдат изпратени при поискване.

РЕГИОНАЛНИ СЕМИНАРИ СЕПТЕМВРИ—ДЕКЕМВРИ

През месеците септември и октомври в партньорство с образователен център Медиа и Европейски информационен център бяха проведени първите три регионални семинара за интерактивни методи на преподаване и организиране и провеждане на лагери. Участваха 60 учители и младежки работници от София и Великотърновски регион.

Корпус на мира планира да организира още три семинара до края на годината— Ямбол (1-2 ноември), София (1-2 декември), Пловдив (14-15 или 15-16 декември) и Пазарджик (15-16 декември). При наличие на желаещи и финансиране, е планиран един последен семинар в София през януари или февруари.

Регионалните семинара следват модела на двата пилотни двудневни семинара, проведени в София и Велико търново през май и юни тази година (повече подробности за тях можете да намерите на стр. 2-3 от бюлетина).

Сесиите се фасилитират от доброволци от Корпус на мира и се превеждат на български език.

Ако имате желание да участвате в някой от семинарите през ноември—декември, можете да се свържет с Жана Загорова на zzagorova@bg.peacecorps.gov, за да получите програмата на семинара, условията за участие и формуляр за кандидатстване.

ФОТОГРАФИИ ОТ ПРОЕКТА SNAPSHOT LEGACY

Snapshot Legacy е инициатива на настоящи и бивши доброволци от Корпус на мира България, които искат да споделят с широката публика техни снимки и впечатления от живота и службата им в България, както и от живота им след като се приберат в Америка.

Snapshot Legacy е уникален проект, защото доброволците могат по нагледен и атрактивен начин да запечатат и представят техния уникален опит и гледна точка и да ги съотнесат към опита и гледната точка на своите приятели и съратници—останалите доброволци от Корпус на мира.

Фотографиите са разпределени в 23 категории и могат да бъдат разгледани на http://snapshotlegacy.posterous.com/

Част от фотографиите ще бъдат представени в декемврийския брой на Бюлетина за предаване на опит.

Корпус на мира България
ул. "Пирински проход» 24
П.к. 15
1680 София

Тел: (02)8182100
Факс: (02)8182199
Имейл:
pc@bg.peacecorps.gov

Уебсайт:
http://
bulgaria.peacecorps.gov/

В следващите броеве:

НОЕМВРИ
Официално тържество на Корпус на мира България

ДЕКЕМВРИ
Личен опит на доброволците